

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
ЛАБІНСЬКОЇ Галини Богданівни
«Корекція порушень біомеханіки хребта засобами фізичної терапії у
студентів з синдромом функціональної компресії хребтової артерії»
на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 22 Охорона здоров'я
за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі кінезіології та фізкультурно-спортивної реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України 2 травня 2025 року ЛАБІНСЬКОЮ Галиною Богданівною було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Корекція порушень біомеханіки хребта засобами фізичної терапії у студентів з синдромом функціональної компресії хребтової артерії» та її обговорення (науковий керівник – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Віталій КАШУБА).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри кінезіології та фізкультурно-спортивної реабілітації було прийнято рішення надати здобувачу ЛАБІНСЬКІЙ Галині Богданівні позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Аналіз літературних джерел вітчизняних та зарубіжних авторів свідчить про те, що в умовах урбанізації, низької рухової активності, зміни режиму та якості харчування, впровадження цифрових технологій у всі сфери життя людини відбулися зміни, які впливають на стан опорно-рухового апарату та нервової системи. Сьогодні широко впроваджуються різноманітні електронні пристрої в процес навчання, студентська молодь тривало працює у вимушеному положенні голови та тіла. Згинання та нахил голови вперед при довготривалій роботі за комп'ютерами, планшетами та смартфонами збільшує механічне навантаження на шийний відділ хребта та призводить до порушень біомеханіки хребта, і в сучасній медичній літературі це описано терміном «text-neck». Постійне стійке згинання

шийного відділу хребта належить до функціональних факторів, які можуть спричинити рефлекторне звуження хребтових артерій, що клінічно проявляється синдромом функціональної компресії хребтової артерії, який поєднує у собі комплекс церебральних, судинних та вегетативних синдромів.

Вертебро-неврологічні захворювання представляють одну з найбільш значних проблем серед захворювань опорно-рухового апарату. Внаслідок непрацездатності хворих з вертеброгенною патологією зростають економічні втрати, оскільки ці захворювання посідають перше місце серед усіх захворювань нервової системи. Медикаментозна терапія синдрому функціональної компресії хребтової артерії дає короточасний та неповний ефект.

У сучасній літературі є недостатньо досліджень, у яких наводять дані про ефективність застосування засобів фізичної терапії при синдромі функціональної компресії хребтової артерії та не виявлено джерел, де подано програми, які спрямовані на корекцію біомеханіки хребта засобами фізичної терапії у студентів із синдромом функціональної компресії хребтової артерії. Пошук нових засобів і методів фізичної терапії хворих із синдромом функціональної компресії хребтної артерії та оцінка їхньої ефективності є важливою та актуальною медико-соціальною проблемою.

Представлена до розгляду дисертаційна робота ЛАБІНСЬКОЇ Галини Богданівни спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана в межах Плану науково-дослідної роботи кафедри реабілітації та здоров'я людини Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького на 2020–2024 рр. 2.2 «Особливості фізичної терапії захворювань екстрапірамідної нервової системи та церебральних транзиторних ішемічних нападів і супутніх синдромів» (№ державної реєстрації 0120U100690) та Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. за темою 3.2 «Теоретико-методичні основи біомеханічних технологій у фізичному вихованні, спорті, реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей моторики людини» (№ державної реєстрації 0121U107944). Роль автора як співвиконавця полягає в розробці програми фізичної терапії у студенток з синдромом функціональної компресії хребтової артерії з порушенням біомеханіки хребта.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

– уперше на підставі аналізу біогеометричного профілю постави науково обґрунтовано і розроблено програму фізичної терапії для студенток з

синдромом функціональної компресії хребтової артерії, з врахуванням особливостей біомеханіки хребта. Базовий компонент програми спрямований на корекцію синдрому функціональної компресії хребтової артерії засобами фізичної терапії. Варіативний компонент програми запропонований відповідно до типу постави та стану біогеометричного профілю постави;

- уперше за даними наукової літератури та особистих досліджень проведено аналіз факторів, що призводять до розвитку синдрому функціональної компресії хребтової артерії у студентів з порушенням біогеометричного профілю постави;

- підтверджено зв'язок між поставою та рівнем стану біогеометричного профілю постави;

- підтверджено вплив вимушеного положення голови та тіла на розвиток синдрому функціональної компресії хребтової артерії;

- підтверджено позитивний вплив фізичних вправ на покращення біомеханіки хребта;

- доповнено категорійний профіль за МКФ студенток з синдромом функціональної компресії хребтової артерії з порушенням біомеханіки хребта відповідно до доменів МКФ;

- доповнено дані про стан постави у студентів в процесі фізичного виховання.

Практична значущість роботи полягає в розробці програми фізичної терапії у студенток з синдромом функціональної компресії хребтової артерії з порушенням біомеханіки хребта. В процесі розробки були визначені послідовності, дозування і параметри застосування засобів фізичної терапії.

Основні положення, висновки та результати дослідження впроваджено в процес відновлювальної терапії:

- практичну діяльність Міжнародного центру корекції постави «Академія Грація»;

- в освітній процес студентів спеціальності А7 Фізична культура і спорт, галузі знань А Освіта, за спеціалізацією «Фізкультурно-спортивна реабілітація» Національного університету фізичного виховання і спорту України при викладанні курсу «Фізкультурно-спортивна реабілітація при порушеннях різних органів та систем людини»;

- в освітній процес спеціальності А7 Фізична культура і спорт, галузі знань А Освіта Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького при викладанні курсу «Біомеханіка»;

- в освітній процес спеціальності 227 Терапія та реабілітація, галузі знань 22 Охорона здоров'я Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького при викладанні курсу

«Обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності нервової системи».

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в процесі дослідження результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо послідовності, дозування і параметрів застосування засобів фізичної терапії синдрому функціональної компресії хребтової артерії у студентів з порушенням біогеометричного профілю постави.

Представлені в дисертаційній роботі системний та комплексний підходи до поставленої проблеми можуть стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження в освітній процес і науково-дослідну роботу в закладах вищої освіти.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, тривалістю дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 9 наукових публікаціях: 3 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, одне з яких проіндексоване у базі даних Scopus (Q4), 1 стаття у періодичному науковому виданні Румунії, проіндексованому в базі даних Scopus (Q2);

4 публікації апробаційного характеру; 1 публікація додатково відображає наукові результати дисертації.

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження представлені на I Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Біомеханіка спорту, оздоровчої рухової активності, фізичної терапії та ерготерапії: актуальні проблеми, інноваційні проєкти та тренди» (Київ, 2021), Міжнародній науковій конференції «Міжнародні дні фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури та спорту» (Рівне, 2021), IX Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції «Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини: досвід, проблеми, перспективи (у циклі Анохінських читань)» (Київ, 2021), XV Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2022), II Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції «Біомеханіка спорту, оздоровчої рухової активності, фізичної терапії та ерготерапії: актуальні проблеми, інноваційні проєкти та тренди» (Київ, 2022), I загальноуніверситетській науковій конференції аспірантів і докторантів НУФВСУ «Дисертаційне дослідження: від ідеї до реалізації» (Київ, 2023), XVI Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2023), VI Всеукраїнському науково-практичному семінару з міжнародною участю «Фізична культура, спорт та реабілітація: проблеми, інноваційні проєкти та тренди» (Вінниця, 2024), звітних науково-практичних конференціях викладачів, співробітників, аспірантів і здобувачів кафедри кінезіології та фізкультурно-спортивної реабілітації (Київ, 2021–2024).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно здійснено аналіз літературних джерел, даних мережі Інтернет та передового досвіду. Також здобувачка самостійно виконала обґрунтування основних ідей і положень дисертаційного дослідження, здійснила наукові розвідки, теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури за темою роботи; реалізацію дослідження; розробку та реалізацію алгоритму діагностики при синдромі функціональної компресії хребтової артерії. Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові

терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота ЛАБІНСЬКОЇ Галини Богданівни «Корекція порушень біомеханіки хребта засобами фізичної терапії у студентів з синдромом функціональної компресії хребтової артерії» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію ЛАБІНСЬКОЇ Галини Богданівни на тему: «Корекція порушень біомеханіки хребта засобами фізичної терапії у студентів з синдромом функціональної компресії хребтової артерії» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо алгоритму обстеження, послідовності, дозування і параметрів застосування засобів фізичної терапії синдрому функціональної компресії хребтової артерії у студентів з порушенням біогеометричного профілю постави. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висувуються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу ЛАБІНСЬКІЙ Галині Богданівні ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Комісія рекомендує вченій раді НУФВСУ утворити разову спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації ЛАБІНСЬКОЇ Галини Богданівни з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Ірина ЖАРОВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Олексій НІКАНОРОВ, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Людмила КРАВЧУК, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри терапії та реабілітації Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Інна АСАУЛЮК, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, декан факультету фізичного виховання і спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

опонент: Наталія НЕСТЕРЧУК, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії навчально-наукового інституту охорони здоров'я Національного університету водного господарства та природокористування.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Ірина ЖАРОВА

Д.фіз.вих., професор

Олексій НІКАНОРОВ

К.фіз.вих., доцент

Людмила КРАВЧУК

Голова засідання,
к.фіз.вих., доцент

Тетяна РИЧОК

Підписи Жарової І., Ніканорова О., Кравчук Л., Ричок Т. засвідчую

